

1. Omagiu istoricului Valeriu Florin Dobrinescu, coord.: Horia Dumitrescu, Colecția: *O viață pentru istorie*, Muzeul Vrancei, Ed. Pallas, Focșani, 2003; 830 p.

Acest masiv volum a ieșit de sub tipar și a fost lansat pe piața cărții la mijlocul lunii octombrie 2003, în cadrul unei emoționante manifestări omagiale organizate de Muzeul Vrancei, cu doar 2 luni și jumătate înainte de cel sărbătorit (prof. univ. dr. V. Fl. Dobrinescu) să treacă, în 27 decembrie, Styxul... Destinul (ajutat și de strădania generoasă a unor prieteni statornici, ca dr. ist. Horia Dumitrescu – coordonatorul volumului, prof. univ. Gh. Buzatu, prof. univ. Doru Tompea, prof. univ. Ion Pătroi) a vrut, pesemne, să-i ofere prestigiosului istoric o ultimă și binemeritată bucurie: aceea de a-și vedea încununată, antum – cu ocazia aniversării a 60 de ani de viață și 30 de ani de ani de prodigioasă activitate pe tărâmul științei istorice –, opera printr-o recunoaștere publică incontestabilă, din partea majorității colegilor de profesie. Ceea ce, să recunoaștem, în lumea destul de strâmtă a istoricilor români, de ieri și de azi, este o întâmplare rarisimă.

Sumarul acestui volum omagial reunește 42 de studii și articole semnate de autori/istorici consacrați, alături de alții, mai tineri, în plină afirmare, formați în școlile ieșene, bucureștene și craiovene. Volumul debutează – așa cum este firesc pentru acest gen editorial – cu un splendid *Elogiu colegial*, al prof. univ. Florin Constantiniu, membru corespondent al Academiei Române, care creionează un sugestiv profil al personalității și operei sărbătoritului: “Cine scrutează bibliografia istoriografiei românești în perioada postdecembristă constată că Valeriu Florin Dobrinescu este istoricul cu cea mai bogată producție de carte (N.n. C.G.: 22 cărți, 17 editări și îngrijiri de ediție, 54 volume în colaborare, 113 studii și articole), iar cine cunoaște personal pe deținătorul acestui record știe că el este un sfânt al muncii. Din cercetarea trecutului, Valeriu Florin Dobrinescu și-a făcut rostul de căpetenie al vieții lui. Valeriu Florin Dobrinescu trăiește întru istorie și pentru istorie”. Pe aceeași linie se înscriu și următoarele 2 articole semnate de Ion Pavelescu – *Densitatea discursului istoriografic* (“Construcția discursului istoriografic ține, în egală măsură, de artă și știință, iar Valeriu Florin Dobrinescu pare a stăpâni mijloacele menite să facă această alchimie nu numai eficientă, ci și percutantă”) și Doru Tompea – *Valeriu Florin Dobrinescu și valorificarea operei lui Petre Andrei*.

Categorial, jumătate din materiale abordează, în principal, domeniul istoriei relațiilor internaționale și diplomației (Dinică Ciobotea, Jipa Rotaru, Constantin Dinulescu, Mioara Georgescu, Ioan Scurtu, Horia Dumitrescu, Gh. Buzatu, Viorel Gheorghe, Cezar Măță, Alexandru-Alin Spânu, Lenuța Nicolescu, Daniel Onișor, Mircea Serediuc și Petre Opriș, Doru Bratu, Corneliu Filip, Cornel Grad) iar cealaltă jumătate probleme privitoare la diverse aspecte ale istoriei medievale (Stela Cheptea, Sorin Ifțimi), moderne (Mite Măneanu, Vasile Novac, Sorin Damean, Ion Pătroi – *Independența de stat – cerință vitală pentru încadrarea deplină a României în edificiul Europei moderne*, Jipa Rotaru, Andrei Nicolescu,) și contemporane a României (Vladimir Osiac, Aurel Pentelescu, Constantin I. Stan, Ioan Saizu, Marian Moșneagu, Cornelia și Cristian Ghinea, Elena Istrățescu, Domnica Negulescu-Chiriceanu, Gavriil Preda, Daniel Ciobanu, Gh. Nicolescu, Silviu B. Moldovan), inclusiv laudatio, memoriul de activitate științifico-didactică și bibliografia aparținând lui Valeriu Florin Dobrinescu.

Dintre materialele consacrate istoriei relațiilor internaționale, diplomației, etc. – domeniul de cercetare predilect al lui V. Fl. Dobrinescu – semnalăm, cu deosebire: Dinică Ciobotea – *Reașezări politice în “Spațiul Otoman” în prima fază a “Chestiunii Orientale”*; Mihai Macuc – *Unele consecințe ale Tratatului de Pace de la București din 28 iulie/10 august 1913* Mioara Georgescu – *Cooperarea militară româno-franceză între anii 1920-1930*; Ioan Scurtu – *Câteva reflecții asupra întrevederii lui Gheorghe Brătianu cu Adolf Hitler (16 noiembrie 1936)*; Horia Dumitrescu – *Conferințele lui Nicolae Titulescu în Marea Britanie (iunie 1937)*; Gh. Buzatu – *Politica externă a României în ajunul conflagrației mondiale din 1939-1945*; Cezar Măță – *România și războiul informațiilor. Serviciile secrete care au acționat în cel de-Al Doilea Război Mondial*; Nicolae Ciobanu – *Eforturile și sacrificiile armatei române în bătălia de la Stalingrad*; Lenuța Nicolescu – *Diplomația militară românească 1945-1947. Sfârșit de capitol*; Corneliu Filip – *Tratatul de la Varșovia și principalele crize contemporane (1955-1991)*; Cornel Grad – *Amurgul Mișcării Legionare din emigrație, reflectat în corespondența privată (1982-1991)*.

În finalul acestei scurtissime prezentări a unui volum omagial dedicat unei personalități de anvergură a istoriografiei românești din ultimele 3 decenii, noi, cei care ne îndeletnicim cu scrierea istoriei, se cuvine să reținem concluzia definitorie formulată, în *Elogiu colegial*, de Florin Constantiniu despre sacrificiile și satisfacțiile profesiei noastre: “Valeriu Florin Dobrinescu oferă colegilor săi exemplul unei activități științifice prodigioase, al unei modestii, atât de rare la noi, și al unui devotament profesional fără limite”. (Cornel Grad)

2. Cultură sătmăreană în presa interbelică. (Gheorghe Toduț: studiu introductiv, selecția textelor, îngrijirea ediției; Editor: Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a Județului Satu Mare), Ed. Solștițiu, Satu Mare, 2003; 284 p.

Lăudabile, deopotrivă, inițiativa editorului (Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a Județului Satu Mare) și eforturile îngrijitorului acestei ediții de texte selectate din presa interbelică sătmăreană, Gh. Toduț – autor, totodată, al studiului introductiv (29 p.) – de a pune la îndemâna celor interesați de evoluția climatului cultural românesc nord-vestic în deceniile 3 și 4 ale secolului trecut o asemenea lucrare documentară.

În *Studiul introductiv*, structurat pe 4 subcapitole (*Realități culturale sătmărene în primii ani după Unire (1920-1921)*, *Contribuția unor tineri intelectuali din Vecchiul Regat și Transilvania la afirmarea național-culturală a părților sătmărene după 1918*, *Revista "Țara de Sus" și disputa asupra numelui orașului Satu Mare*, *Reviste culturale sătmărene*), harnicul cercetător Gheorghe Toduț întreprinde o judicioasă radiografie a tabloului cultural-național al acestui ținut situat la frontiera nord-vestică a etnicului românesc, relevând contribuția concertată la ridicarea spirituală a zonei a puținilor intelectuali români localnici (cunoscutul luptător național Dr. Vasile Lucaciu și fratele său, Constantin) și a celor veniți – și împământeniți aici – din alte părți de țară (Darius Pop, Anton Davidescu, G.M. Zamfirescu, George A. Petre, D. Hinoveanu, Eugen Seleș, Al. Nicorescu, Octavian Ruleanu, Vasile Scurtu, etc.), prin reorganizarea învățământului preuniversitar de toate gradele, editarea de ziare și reviste ("Satu Mare", "Țara de Sus", "Săgeata", "Sentinela de Nord", "Mustul care se limpezește", "Muguri", "Afirmarea", "Datina") și reactivarea ASTREI.

Din cele 123 de texte (articole de presă) selectate și inserate în acest volum, câteva ne-au atras, cu deosebire, atenția și le semnalăm ca atare: "Importanța revistelor din noile provincii", "Ofensiva culturală", "Sătmarul nu intră în zona culturală?", "Un colț de Românie nouă", "ASTRA ne cheamă", "Lipsa unei politici culturale la Satu Mare", Vechimea elementului românesc în Sătmar", "După zece ani de viață școlară românească", Aspectele culturale ale graniței noastre", "Pentru o istorie a Sătmarului", Conștiință națională și geografie", "George Mihail Zamfirescu. Un gând pios din Sătmarul întâielor sale debuturi", "Gânduri pentru acei ce nesocotesc necesitățile spirituale ale Sătmarului". În concluzie, o lucrare utilă de istorie culturală locală, care presupune o necesară continuare într-o viitoare carte despre tabloul postbelic al vieții culturale sătmărene. În definitiv, viața acestei regiuni nu s-a oprit în august 1940. (Cornel Grad)

3. George Vulturescu, *Cultură și literatură în ținuturile Sătmarului. Dicționar (1700-2000)*, Ed. Muzeului Sătmar, Satu Mare, 2000, 297 p. [Cuvânt înainte – G. Vulturescu, p. 5-9; Postfață – Nae Antonescu, p. 265-268; Anexe I – II, p. 271-285; Bibliografie generală, p. 289-291]

Conform datelor tehnice enumerate în *Cuvântul înainte*, semnat de G. Vulturescu, pentru includerea celor 147 de scriitori – n.n.: poate mai corect era termenul "autori" sau "personalități culturale" –, indiferent de etnie, nominalizați în acest dicționar s-a utilizat un triplu criteriu de selecție (1. "scriitori născuți în județul Satu Mare"; 2. "scriitori care s-au stabilit, naturalizat, pe parcursul anilor în județul Satu Mare"; 3. "scriitori «în trecere» prin Satu Mare"), iar pentru publicații (22 la număr) exclusiv cel al locului de apariție. La fel, n-ar fi stricat să se precizeze și că limitele spațial geografice de referință ale județului Satu Mare sunt cele stabilite prin reorganizarea teritorial-administrativă din 1968, care sunt sensibil diferite față de cele dinaintea de începutul deceniului 6 al secolului trecut. S-ar fi evitat unele posibile obiecții de "imperialism" local în dauna județelor vecine, Maramureș, Bihor și Sălaj (cum este cazul unor scriitori ca Valeriu Achim, Ady Endre, Ady Mariska, C-tin Alpini, Ioan Ardeleanu Senior, George Boitor, Petru Bran, Petru Cupcea, Gheorghe Glodeanu, Mircea Gozaru, Vasile Iuțiu, Iustin Popfiu, etc.).

Trecând peste aceste observații minore, trebuie, cu necesitate, să apreciem cum se cuvine efortul benedictin, responsabil și de lungă durată pentru a culege și selecta din noianul de informații – multe minore sau contradictorii – date sugestive, certe, demne să justifice opțiunile autorului pentru a le include în acest dicționar și, totodată, spre a trezi interesul beneficiarilor lui – cititorii. Din acest punct de vedere, rezultatele sunt pe măsură și G. Vulturescu merită toate laudele pentru că prin acest dicționar a contribuit rodnic la o mai bună și dreaptă cunoaștere (și recunoaștere) a personalităților culturale născute ori împământenite aici, la frontiera nord-vestică a României, sau chiar a celor aflate doar «în trecere», mai mult sau mai puțin grăbită, dar rămasă în memoria colectivă a locului. În acest sens, articolele consacrate fiecărei personalități sunt judicios structurate, cuprinzând, fiecare, datele biografice și bibliografice esențiale (civile, studii, activitate profesională și de creație cultural-literară, debut etc.), referințe critice și opinii despre operă, care oferă cititorului un summum de informații utile, verificate. Poate doar unele scăpări de corectură, strecurate pe alocuri, mai ales la toponimele străine de județ, stârnesc ceva nedumeriri (vezi *Vijuleț* – corect: *Vinjuleț*; *Glodu Someșului*, nu *Gladu*; *Cheresig*, nu *Chersig*, etc.), dar nu sunt de natură a pune la îndoială valoarea indiscutabilă a lucrării de față. (Cornel Grad)